

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Sociální práce se seniory

Autor práce: Anna Horká

Obor studia: Sociální a charitativní práce

Posudek vypracoval: Alois Kříšťan

Datum: květen 2021

Autorka si zvolila jako téma „Sociální práci se seniory“. Téma aktuální, v souladu s profilem studovaného oboru. V úvodní kapitole formuluje cíl – „identifikovat a popsat specifika sociální práce využívané v domovech pro seniory“. Cíl sice srozumitelný, nevím, zda se skutečně podaří v rámci Bc. práce postihnout celou oblast; domnívám se, že cíl by měl znít „ve vybraných domovech“. Úvodní kapitola uvádí strukturu práce, metodu postupu, jednotlivé body struktury namnoze zdůvodňuje, v tomto smyslu je zpracování chvályhodné, byť mi není jasné, zda či nakolik jsou jednotlivé body potřebné k dosažení cíle (Vliv stáří na společnost?). Uvádí též správně hlavní zdroje. Text je dělen na teoretickou a praktickou část, což považuji za nadbytečné (práce tvoří jeden celek, k orientaci stačí nadpisy jednotlivých kapitol), ale nikoliv za zásadně nesprávné.

V první kapitole popisuje charakteristiku a členění stáří, projevy a potřeby, což může být pro cíl práce potřebné. Ve druhé kapitole (Stáří a společnost) uvádí, že stárnutí společnosti je obtížné pro střední generaci, která se musí starat o děti i o rodiče – což prý může vést k předsudkům a mýtům. Autorka by měla zdůvodnit k jakým předsudkům a mýtům, a hlavně jak/proč stárnutí vede k předsudkům a mýtům. Tvzení o předsudcích opakuje na s. 9 i 2x na s. 10 opět bez konkretizace. Na s. 10 pak uvádí co by většina lidí popřela - bez nějakého odkazu. Ve čtvrté kapitole na s. 12 uvádí požadavky na práci soc. pracovníka s odkazem na publikaci z roku 2011; a) udivuje mě, že neodkazuje přímo na Zákon o soc. službách, který se během studia probírá; b) uvádí 3 požadavky aniž by bylo zřejmé, zda jde o alternativy či zda je nutné splnit vše; c) to co uvádí zřejmě není pravda, neboť poslední bod sice patrně v Zákoně byl, ale jako přechodné ustanovení asi tak do roku 2014, toto považuji za podstatný nedostatek, autorka měla užívat primární zdroj – Zákon v platném znění. Ve stejné kapitole dále uvádí co by měl SP respektovat dodržovat – hodnoty, důstojnost – nevím, zda jde o činnost SP jak zní název kapitoly. V dalším textu pak uvádí jednotlivé činnosti – poměrně neutříděně. V páté kapitole uvádí příklad přístupu SP ke klientům, dožaduje se nedirektivního postoje, nevím, zda lze jen takto deklarovat, aniž bychom zmínili, že direktivní postoj může být i oprávněný (a vlídně komunikovaný), v případě snížené odpovědnosti klienta (např. při DAT), kdy je schopen ohrožovat sebe či ostatní (příklady mohou uvést). Dále zmiňuje aktivní naslouchání, proti čemuž nic nenamítám, jen tolik, že to v textu zmiňuje na s. 14 a dvakrát na s.15. U řady údajů – nejen, ale například v podkapitole „Komunikace“ si kladu otázku, zda jde o specifikum práce se seniory, domnívám se, že většina uvedeného platí i pro jiné cílové skupiny a možná i obecně. V odstavci nazvaném neverbální komunikace uvádí jakým tématům bychom se měli v komunikaci vyhýbat – což nesouvisí s neverbální komunikací a už vůbec s ní nesouvisí

poznámka, že problémem „s klienty je hovor“ na stále stejné téma. Je dobře, že chce tématizovat komunikační bariéry – to však také není specifikum práce se seniory, je to docela důležité téma z teorie komunikace, kterému ale autorka nakonec zůstává dosti dlužna. V prvním odstavci s odkazem na Semerádovou se nezabývá komunikačními bariérami, opět dochází k opakování myšlenky. K dalšímu opakování dochází na s. 17 a 18 kdy tématizuje „zbytečnou administrativu. Podobně na s. 21 se opakuje myšlenka o pocitu rodiny, že selhala, na s. 21 a 22 že soc. služby mají podporovat nezávislost seniora, s. 20 a 22, že je lépe aby senior byl co nejdéle v domácím prostředí; na s. 22 se znovu uvádí, že je důležitý vztah a komunikace.

V praktické části představuje svůj „výzkum“ – uvádí respondenty z „několika domovů“, bylo by nutno uvést z kolika; zařízení hledala na internetu, bylo by nutné uvést dle jakého klíče, kritéria; spolupráci nabídli z oslovených 4 sociální pracovníci, bylo by nutné uvést z kolika. Druhá otázka zní „jaká specifika soc. práce využíváte při ... práci se seniorem“. Specifikum = zvláštnost, příznačnost, jedinečnost, jedinečná vlastnost (viz slovník cizích slov). Má jít o „zvláštnosti“, „jedinečnosti“ sociální práce (zvláštnosti vlastní právě sociální práci, na rozdíl od jiných oborů) které se v soc. práci užívají i jinde a mimo jiné také u seniorů, anebo „zvláštnosti“, „jedinečnosti“ které jsou jedinečné a zvláštní právě pro práci se seniory? U respondentek by bylo nutné uvést, zda byly z různých zařízení, aspoň typy zařízení (velikost, počet seniorů na jednoho SP), tím se anonymita neporuší – a odpovědi to aspoň uvede do kontextu. Pokud se týká výsledků, pak mám zato, že autorka chtěla popsat metody, které jsou vlastní (specifické) pro sociální práci – uvádí sociální šetření, individuální plánování (to je prací SP s různými cílovými skupinami, ale snad specifické pro SP, i když individuální plánování je vlastní myslím i pedagogům). Pokud ale ke specifickým uvádí komunikaci – tak ta je myslím vlastní všem pomáhajícím profesím! Pokud popisuje práci s rodinou klientů, nezmiňuje konflikty, o kterých sice v úvodní části mluví, respondenti je kupodivu netematizují. V kapitole „Diskuse“ uvádí další teorii (proč není uvedeno v úvodních kapitolách?) Cení si, že přestože autorka pléduje na několika místech za empatii, uvádí Matouškův text, že vcítit se do situace klienta může být obtížné, bylo by dobře rozvést – i s otázkou, zda to není někdy i nemožné?? Na s. 30 se opět opakuje 2x, že přístup orientovaný na klienty je zaměřen na vztah, 2x že sociální šetření je důležité. Další opakování nalézám na s. 32, 33, 34. Závěr kapitoly 2.4.2 se netýká práce s rodinou. V závěru uvádí zjištěná „specifika“ – ač jsem nabyl dojmu, že jí jde o „specifika sociální práce“, uvádí komunikaci kde píše, v čem je komunikace se seniorem specifická. Čili opět nevím – pojednává specifika s cílovou skupinou? Ta se pak týkají i jiných profesí a jiných zařízení.

V seznamu použité literatury nacházím dva nedostatky – nejednotnost (někde celé křestní jméno, jinde zkratka); absence abecedního řazení(!) – to je nutné.

Celkově je na práci vidět snaha, minimum překlepů, dobrá jazyková stránka, nicméně vzhledem k uvedeným poznámkám hodnotím známkou dobře.